

40
DAGENTIJD
2 MAART - 16 APRIL 2022

Liturgisch bloemschikken

Veertigdagentijd en Pasen 2022

Protestantse
Kerk

Thema Veertigdagentijd: De toekomst tegemoet

Van U is de toekomst

40
DAGENTIJD
2 MAART- 16 APRIL 2022

Deze brochure reikt een rode draad aan voor de Veertigdagentijd 2022, die kan helpen bij het maken van de schikkingen voor het meditatieve en symbolisch bloemschikken. De teksten in deze brochure zijn overgenomen uit de 40dagentijdskalender 2022, met als thema: De toekomst tegemoet.

Het jaarthema van de Protestantse Kerk voor 2022 is 'Van U is de toekomst'. Dit jaarthema is gebruikt als leeswijzer bij het kijken naar de teksten uit het leesrooster. In lijn met het jaarthema, maar vooral kijkend naar de teksten uit Lucas zou je die kunnen omschrijven als 'de toekomst tegemoet'. Voor elke zondag in de Veertigdagentijd is er een symbolische bloemschiksuggestie. Daarnaast is er een bloemschiksuggestie voor Aswoensdag, Biddag, Witte Donderdag, Goede Vrijdag, Stille Zaterdag en Paaszondag.

De lezingen

In de periode van Aswoensdag tot en met Pasen worden de teksten van het oecumenisch leesrooster gebruikt. Bij iedere tekst staan een korte uitleg met boodschap en enkele kernwoorden die richting hebben gegeven aan het ontwerpen van de bloemschiksuggestie. De kernwoorden geven aan waar de symboliek en de lezing elkaar raken en worden verbonden.

Symboliek

Regelmatig vragen schikkers welke symbolische betekenis een specifiek detail in de bloemschiksuggestie heeft. De symboliek die we proberen te verbeelden gaat over de grote lijn en hopelijk zorgt de symboliek voor een zintuiglijke ervaring bij de kijker en roept het een emotie op (mooi, lelijk, verwondering, vragen etc.). Niet alles vraagt om een verklaring en bedenk ook dat u uw eigen expressie kunt gebruiken in het maken van de schikking.

Ontwerpkeuzes

Bij het ontwerp van deze bloemschiksuggestie hebben wij rekening gehouden met een aantal ontwerpcriteria:

- De bloemschiksuggestie is bedoeld om te inspireren.
- Een krachtige beeldtaal, die deels vragen oproept bij de kijkers en ook aansluit bij de teksten.
- De bloemschiksuggestie bestaat uit 12 schikkingen (suggesties voor 7 zondagen, Aswoensdag, Biddag, Witte Donderdag en Goede Vrijdag) die samen een serie vormen, passend bij de tijd van het kerkelijk jaar.
- Bij de keuze voor plantaardige materialen en niet-plantaardige materialen is rekening gehouden met de milieubelasting die de productie van het materiaal met zich meebrengt. Dat houdt in: materialen die van

nature bloeien in het seizoen of een lage ecologische voetafdruk hebben.

- Met foto's en werkbeschrijving wordt uitgelegd hoe de schikking is gemaakt. De gekozen techniek en de gekozen hulpmaterialen belasten zo min mogelijk het milieu en dragen bij aan duurzaam leven en werken.
- De bloemschiksuggestie is, met eventuele instructie, eenvoudig te maken.
- De schikking is eenvoudig in grootte aan te passen, afhankelijk van de ruimte waarin de schikking wordt geplaatst.
- De schikking is ook te maken in een 'huis'-variant.
- De bloemschiksuggestie is een suggestie, het basis-idee kan eenvoudig aangepast worden aan de mogelijkheden (of beperkingen) die er zijn op de locatie waar de schikking komt te staan.

Thema 40dagentijdcampagne Kerk in Actie: Alles komt goed

Ook het thema van de 40dagentijdcampagne van Kerk in Actie is gebaseerd op het jaarthema 'Van U is de toekomst'. Het thema van de 40dagentijdcampagne is: 'Alles komt goed!' Dat kan gemakkelijk klinken, en voor veel mensen op deze wereld is het misschien moeilijk te geloven. Tegelijk kunnen het ook woorden van hoop zijn, want God belooft ons een nieuwe wereld zonder pijn en verdriet. Hij vraagt ons om daar nu al iets van te laten zien: door de zieken te verzorgen, de armen eten te geven en de vluchtelingen onderdak te bieden. Door er voor elkaar te zijn, geven we de hoop van Pasen door, in het geloof dat alles goedkomt.

Meer over de 40dagentijdcampagne leest u op kerkinactie.nl/40dagentijd

Basissymboliek Veertigdagentijd 2022

Het jaarthema van de Protestantse Kerk is 'Van U is de toekomst'. In de toelichting bij dit thema op de website is te lezen: "De mooiste dingen in het leven vallen ons toe. Je levenslust. Iemand die voor je kiest, die jou liefheeft. Ervaringen die het leven van alledag kleur geven: van een fascinerende zonsopgang tot de hartelijke woorden van iemand in je omgeving. Het zijn de kleine en grote verrassingen die het leven glans geven. Je kunt ze zelf niet organiseren, je ontvangt ze. De kerk is bij uitstek een plek van zulke verrassingen. Ervaringen die je dankbaar stemmen. Liefde en genade van God worden ons aangezegd. Wat er ook is gebeurd of aan welk kwaad je ook debet bent, je mag uit genade opnieuw beginnen. In de kerk leven we van wat we ontvangen. Genade is de grondtoon."

De lezingen in de Veertigdagentijd volgen het oecumenisch leesrooster en verbinden we voor deze symbolische bloemstiksuggestie aan 'genade is de grondtoon'.

Genade

Hierboven staat: "Genade is dat wat we ontvangen." Als basis voor de schikking wordt een conische pot gebruikt om het 'ontvangen' te symboliseren. De pot lijkt klein in verhouding tot de hoogte, het tart de standaardregels van de verhouding pot versus bloemstuk. Juist deze combinatie, kleine pot - hoge schikking, maakt het beeld sterk. De pot wordt niet tot aan de rand gevuld, maar blijft open om het ontvangende te benadrukken. De schikking rust op de bodem van de pot en reikt naar boven, naar de hemel. De schikking wordt gemaakt op de rand van de pot, de verbinding met het hogere is niet alleen een zaak van het ontvangen van genade. De schikking op de rand van de spot verandert iedere week een beetje.

De schikking heeft een natuurlijke uitstraling, is transparant en luchtig. Daarmee wordt benadrukt dat door de genade er altijd zicht blijft op het onbekende, op het onverwachte, op het Goddelijke.

De sterke verticale zuil wordt in het begin van de Veertigdagentijd gemaakt van droge grassen (snoeiafval van miscanthus of riet). Grassen die de herinneringen dragen van een voorbije lente, zomer en herfst. Later in de Veertigdagentijd wordt de zuil groener, hoop op een nieuwe lente.

Bassischikking

Optie 1, conische bamboepot.

Bij deze optie boort u met een houtboor (2 mm) 13 gaatjes in de bovenrand van een bamboepot. U steekt een stuk wikkeldraad van 70 cm door elk gaatje, draait deze vast en verbindt de draden systematisch aan elkaar zodat er een soort kippengaas ontstaat, waar u droge grassen (snoeiafval van miscanthus of riet) in steekt.

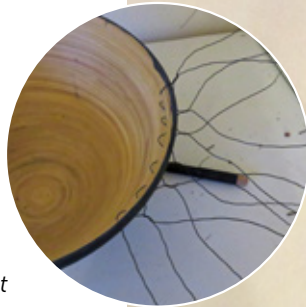
Nodig:

- conische pot waarin 13 gaatjes geboord kunnen worden, 1 cm onder de rand en 1 cm van elkaar.
- 6 stukken wikkeldraad van 70 cm, 1 stuk van 40 cm

Rij de draden van 70 cm door twee naast elkaar gelegen gaatjes. Steek door het 13e gat de korte draad en draai deze vast.

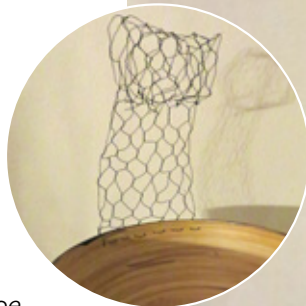
Maak een gaasstructuur: start aan de kant met de dubbele draad. Doe niets met draad 1. Draai draad 2 en 3 in elkaar met 3 slagen. Draai draad 4 en 5 in elkaar met 3 slagen en zo verder tot draad 12 en 13.

Ga terug door draad 13 en 11 in elkaar te draaien met 3 slagen, vervolgens 10 en 9, 8 en 7, 6 en 5, 4 en 3, 2 en 1. De derde rij start met draad 1 en 3, 4 en 5 etc.

Draai zo een strook gaas in elkaar tot het draad op is. Vouw het bovenste stukje gaas terug en bevestig de draaduiteinden in het gaas.

Steek de grassen door het gaas en zet af en toe vast. Hoe meer grassen er in het gaas gestoken zijn, hoe makkelijker de grassen geklemd kunnen worden. Dit is de basis voor Aswoensdag.

Optie 2, conische pot

Voor deze optie boort u geen gaatjes in de pot, maar gebruikt u stevig gaas dat u in een strook van 10 tot 15 cm breed knipt, afhankelijk van de diameter van de pot. De lengte van het stuk gaas is driemaal de hoogte van de pot. Leg het gaas op de tafel, plaats de pot op het uiteinde en vouw het gaas naar boven.

Nodig:

- conische pot waarin 13 gaatjes geboord kunnen worden, 1 cm onder de rand en 1 cm van elkaar.
- 6 stukken wikkeldraad van 70 cm, 1 stuk van 40 cm

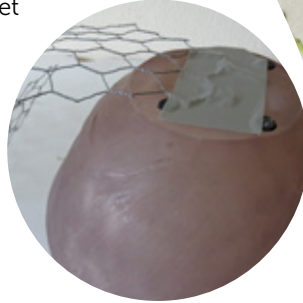
Knip het uiteinde van de strook gaas in een punt. Plak de punt met ducttape vast op de onderkant.

Vouw de strook gaas halverwege terug naar de rand van de pot.

Knip ook aan dit uiteinde een punt en plak deze punt met ducttape vast aan de binnenkant van de pot.

De takken (dit voorbeeld hoort bij zondag 4) worden door de gasvorm gestoken en op twee plaatsen met een stukje wikkeldraad vastgezet aan het gaas.

Ga door met het bevestigen van takken en grassen in het gaas. Als er een stevige basis is, kunnen de takken en grassen tussen de bevestigde takken grassen geklemd worden.

NB: In deze brochure worden beide opties afwisselend gebruikt, u kunt zelf 1 opties kiezen en daarmee alle schikkingen maken.

(Gele) grassen

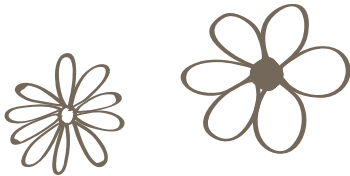
De Veertigdagentijd is een periode van bezinning, bezinnen op wat echt belangrijk is. Daarom is de keuze gevallen op een verticale hoge schikking. De verticale grassenconstructie wordt vastgemaakt aan het gaas op de rand van de pot. Het gaas is versterking voor de grasconstructie. Suggestie voor grassen die hiervoor gebruikt kunnen worden zijn: miscanthus en phragmites (riet).

► Groene takken van kornoelje en grassen van prachtriet. De groene takken worden toegevoegd vanaf zondag 4.

Teksten leesrooster

In de periode van Aswoensdag tot en met Pasen staan de bij de schikkingen gebruikte teksten op het leesrooster vermeld. Bij iedere tekst staan een korte uitleg met boodschap en enkele kernwoorden die richting kunnen geven bij het maken van een schikking. Daarnaast wordt per schikking uitgelegd welke materialen er kunnen worden gebruikt en welke symbolische expressie passend is.

Een goede vastentijd toegewenst!

De ontwerpgroep Bloemschiksuggestie symbolisch schikken, Veertigdagentijd 2022

▲ Structuur van grassen prachtriet

Meer bloemschikideeën

Wilt u meer informatie over de symboliek van materialen, vormen en kleuren, of zoekt u informatie bij andere lezingen? Raadpleeg dan de website www.symbolischschikken.nl. Meer bloemschiksuggesties zijn te vinden in de brochure Om de aarde (C-jaar), geschreven door Tini Brugge en Anita Westhuis. Deze brochure is te bestellen bij www.docete.nl.

Aswoensdag

Mattheüs 6:1-6, 16-22

Goed doen, bidden en vasten doe je niet voor jezelf, maar voor God. Het is een zaak tussen jou en Hem. Tussen de twee teksten staat een deel van het Onze Vader. Jezus reikt dit Zijn leerlingen aan, zodat ze woorden hebben om te bidden. In het Onze Vader wordt ons bidden en handelen in de reikwijdte van Gods koninkrijk gezet: 'Laat uw koninkrijk komen'. Daarmee krijgt het een nieuw perspectief. In de twee teksten uit het leesrooster wordt ook gesproken over beloofd worden door God, of andersom over degenen die al beloofd zijn door de gunsten van mensen die ze gezocht hebben. Ook dat drukt iets uit van de toekomst. De boodschap van Mattheüs 6 is helder: verwacht het niet van het tijdelijke, maar richt je op Gods koninkrijk. Met die houding kun je verwachtingsvol aan de Veertigdagentijd beginnen.

Kernwoorden: bidden - vasten - gericht op God en het koninkrijk

Uitwerking symbolische schikking

Opvallend in deze lezing is de focus op bidden. De tulp is vanwege de bloemvorm een veel gebruikt symbool voor bidden: de bloem lijkt op samengevouwen handen. In de structuur van grassen plaatsen we dan ook 1 tulp (bij voorkeur in een parse of witte kleur) in een glasbuisje tussen de grassen. Buxusgroen wordt tussen de structuur geklemd. Bij Aswoensdag en Palmzondag horen palmtakjes (buxus sempervirens). In de oorspronkelijk Roomse traditie worden de buxustakjes van 2021 in de aswoensdagviering verbrand en met die as worden de gelovigen getekend met een kruis op het voorhoofd.

Materialen

- tulp
- glasbuisje
- palmtakjes

Werkwijze

Plaats het busje tussen de grassenstructuur, vul het met water en plaats de tulp er in. Klem korte takjes buxus tussen het gras.

Meditatieve tekst

'Want niet het vele weten verzadigt de ziel, maar het innerlijk smaken der dingen', schreef Ignatius van Loyola. Juist in de beperking schuilt soms de rijkdom, de verzadiging. Zoals Jezus in deze lezing ook wijst naar de kern, dat wat werkelijk verzadigt. Zoek het koninkrijk. Zoek niet naar aardse schatten, maar verwacht eeuwige rijkdom.

Extra, ter overdenking

'Want niet het vele weten verzadigt de ziel, maar het innerlijk smaken der dingen.' Welk rijke innerlijke voedsel heeft uw ziel nodig? En waarin kunt u zichzelf beter beperken deze komende weken?

1e zondag

Lucas 4:1-13

Een bekende tekst op de eerste zondag van de vastentijd. En eigenlijk ook een hele mooie en toepasselijke. Aan het begin van de Veertigdagentijd lopen we aan de hand van Lucas eerst met Jezus de woestijn in en lezen we hoe Hij door Zijn tegenspeler wordt uitgedaagd. Drie beproevingen: een steen die brood kan worden, de macht over de wereld in handen kunnen krijgen en God uitdagen door van de tempel te springen. Tot drie keer toe gaat Jezus niet in op de vraag, maar wijst Hij op wat er geschreven en gezegd is. De hoofdboodschap: een leven met God betekent dat je niet altijd de makkelijkste weg gaat, wel dat je probeert in afhankelijkheid van hem te leven. Indirect is de boodschap ook helder: God is God en de aanbedding komt alleen Hem toe, Hij heeft de tijden in zijn hand.

Kernwoorden: op de proef gesteld worden - tegenstand - toewijding aan God

Uitwerking symbolische schikking

De mens wordt op de proef gesteld. Er zijn drie vergezichten die aantrekkelijk zijn, maar niet leiden naar waar het echt om gaat. Er staat: de mens leeft niet van brood alleen. Tussen de grassenstructuur plaatsen we tarwearen en/of gerstearen, als verwijzing naar die zinsnede. In de pot zijn bloeiende primula's geplaatst, op zo'n manier dat de bloemen net boven het randje uitkomen. De primula heeft de Nederlandse naam hemelsleutels en symboliseert in deze schikking datgene waar het om gaat, betekenisgeving.

Meditatieve tekst

Er is een veelgebruikte oefening waarbij iemand zich vanaf een tafel achterover in opvangende armen laat vallen. Een oefening in vertrouwen. Voor we het weten laten we ons vallen in de armen van bestaanszekerheid, dagelijks brood, onze positie, macht. Jezus vestigt echter de blik op waar het om gaat: God is de betrouwbare en heeft de tijden in de hand. God komt de aanbedding toe.

Materialen

- tarwearen / gerstearen
- 2 of 3 paarsroze primula's (aantal afhankelijk van de diameter van de pot)

Werkwijze

Plaats de aren tussen de grassenstructuur.

Plant de primula's in de pot.

Biddag

Lucas 11:1-13

Een toepasselijke tekst voor Biddag: het Onze Vader, als antwoord van Jezus op de vraag van de leerlingen of Hij hen kan leren bidden. Maar Jezus voegt er nog een korte vergelijking aan toe. Wie bidt, wordt door God gehoord. In de woorden van Lucas 11: de deur gaat voor je open. Zoals een vader een kind geen steen geeft als het om brood vraagt, zo geeft de 'Vader in de hemel' de Geest aan wie hem daarom vragen. Opvallend is deze uitspraak wel, omdat er in de tekst van het 'Onze Vader' verder niet wordt gesproken over de Heilige Geest. Maar de boodschap staat: God, de Vader, is de God tot wie je kunt bidden, bij wie je aan kunt kloppen en die je het goede wil geven, de Heilige Geest zelf. Lucas 11 drukt ook iets uit van de verhoudingen tussen God de Vader en de mens. Ons gebed is tegelijk de erkenning van God als Heer en drukt uit dat wij het verwachten van Hem.

Kernwoorden: bidden - zorg van God - Onze Vader

Uitwerking symbolische schikking

De Heilige Geest is er voor iedereen die er om vraagt. De Heilige Geest wordt op schilderijen vaak verbeeld door een duif, de duif die inspiratie en hoop brengt. Op dit moment in het jaar zijn er bij de bloemist bloemen te vinden met de naam duifkruid (scabiosa). Duifkruid heeft wel iets weg van de krop veren van een duif. Het duifkruid wordt in glasbuisjes geplaatst tussen de grassenstructuur. Lukt het niet om duifkruid te vinden, dan kan er ook gekozen worden voor de tulp, als symbool voor het gebed.

Materialen

- 7 glasbuisjes
- scabiosa bloemen (duifkruid) of witte tulpen

Werkwijze

Klem de buisjes tussen de grassen en bind ze vast. Vul ze met water en plaats de bloemen er in.

Meditatieve tekst

God,
U zorgt.
Alleen al door Uw naam, U bent aanwezig.
Onze zorgen brengen we bij U.
Open onze ogen voor het goede,
voor het geschenk van de Heilige Geest.
Amen

2e zondag

Lucas 9:28-36

Het gedeelte over wat wel de verheerlijking van Jezus wordt genoemd, volgt na een toespraak van Jezus over Hem navolgen, zelfverloochening en je kruis opnemen. Wie zich schaamt voor de Mensenzoon, citeert Lucas, voor diegene zal de Mensenzoon zich schamen als Hij in de stralende luister van de Vader komt (26). Een ingewikkeld tekst, maar toch goed te noemen, omdat juist die stralende luister terugkomt in vers 28-36. Dan vervolgt Lucas met de beschrijving van Jezus die met Petrus, Jakobus en Johannes de berg op gaat. Het lijkt alsof de toekomst, waar Jezus het een paar verzen daarvoor over had, zich voor hun ogen opent. Terwijl de drie leerlingen slapen spreekt Jezus met Mozes en Elia over de dingen die gaan komen, de weg die Jezus moet gaan naar Jeruzalem. Als even later Petrus en de anderen wakker worden bevestigd een stem uit de wolk die over komt drijven het Zoon-zijn van Jezus. Zou je kunnen zeggen dat Jezus in Lucas 4 de Vader erkent, hier wordt Jezus erkend als de Zoon. Als lezer zit je misschien wel op dezelfde manier in het verhaal als de leerlingen. We lezen wat er gebeurt en welke woorden er worden gesproken. Een moment om stil te staan en stil te worden, een heilig moment.

Kernwoorden: erkenning - verheerlijking - ontmoeting

Uitwerking symbolische schikking

In deze lezing staat de verheerlijking op de berg centraal, een beeldend verhaal en tegelijkertijd niet zichtbaar. Tegelijkertijd gaat het verhaal ook over ontmoeting. Tussen de structuur, op tweederde hoogte, plaatsen we een prop wikkeldraad of een stukje kippengaas. Het is de bedoeling om een wolk te maken: het is er en we kunnen het niet goed zien. De wolk is ook een directe verwijzing naar de tekst waar het gaat over de stem die uit de wolk komt. De wolk wordt gevuld met uitgebloeid pampasgras en gipskruid.

Materialen

- 1 grote pampasgras (te koop bij een bedrijf dat droogbloemen verkoopt)
- een paar takken gipskruid.
- prop wikkeldraad om de wolk te vormen en/of stukje gaas.

Werkwijze

Knip het pampasgras in kleine stukjes en draai om elk plukje gras een ijzerdraadje. Plaats een grote glasbuis in de constructie en plaats het gipskruid in de buis. Steek tussen de wolk gipskruid stukje pampasgras. Steek de draden tussen het gipskruid.

Meditatieve tekst

Woordeloos blijven de leerlingen achter. Ze kregen een hemels perspectief op Jezus. Een ervaring die alle werkelijkheid tart. Jezus, Gods zoon!

Extra

Wees een moment stil. Als u wilt, kunt u de ogen sluiten en u inbeelden dat u getuige bent van de ontmoeting op de berg en de woorden uit de wolk. Hoe kijkt u naar Jezus?

3e zondag

Lucas 13:1-9

Lucas 13 begint met een pittige toespraak. Wie denkt dat hij beter is dan een ander heeft het bij het verkeerde eind. Ter illustratie vertelt Jezus een gelijkenis, die de scherpte laat zien van Jezus' woorden, maar tegelijk iets zegt over het geduld dat God met mensen heeft. De boodschap is helder: als mens zijn we geroepen vrucht te dragen door ons in te keren tot God en deelgenoot van zijn koninkrijk te worden. Wanneer we uitspreken 'Van U is de toekomst' en we daarvan deel willen uitmaken, vraagt het van ons dus om zo te leven dat we tot bloei komen en vrucht dragen.

Kernwoorden: tot inkeer komen - vrucht dragen - geduld van God

Uitwerking symbolische schikking

In deze lezing gaat het over vruchtdragen en wordt de vijgenboom genoemd. Een mooie tak van de vijg met de wintervruchten er nog aan, is een prachtig symbool voor deze dag. Als het niet lukt om een tak met wintervruchten te vinden, is een alternatief idee om een vertakte tak te snoeien met groene knoppen waarop gedroogde vijgen bevestigd worden. Ook de vruchten van de kerstroos (helleborus) zijn te vinden op dit moment. Deze bloemen met zaad versterken symbolisch gezien de relatie tussen Kerst en Pasen.

Materialen

- tak van de vijg met wintervruchten of vertakte tak met groene knoppen en gedroogde vijgen
- zaaddragende Helleborus uit de tuin.

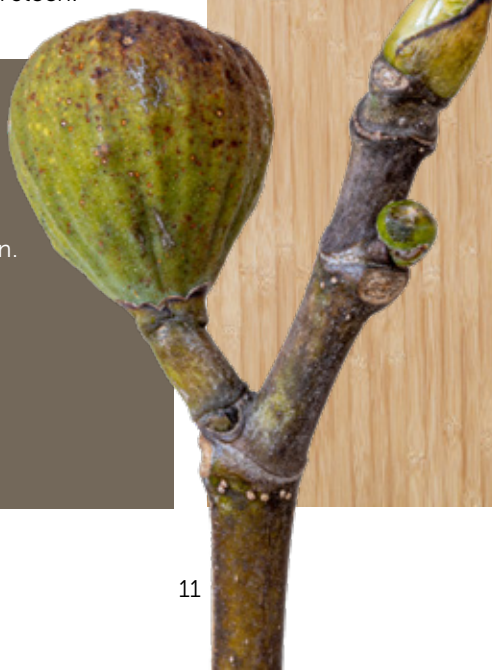
Werkwijze

Verbind de tak aan de constructie zodat de tak rechtop staat. Verzwaar eventueel de pot met een steen.

Meditatieve tekst

Goede God,
U geeft vrucht.
Ook als we het zelf misschien niet zien.
Vandaag bidden we U om
liefde, blijdschap, vrede, geduld,
vriendelijkheid, goedheid, trouw,
tederheid en zelfbeheersing.
Stroom met Uw Geest door ons.
Amen

4e zondag

Lucas 15:11-32

Een bekend gedeelte, maar halverwege de Veertigdagentijd ook een tekst die kernachtig samenvat waar het God om te doen is. Deze gelijkenis staat tussen een aantal andere die beeldend vertellen waar het koninkrijk van God mee te vergelijken is. In deze gelijkenis staat het huis van God de Vader centraal. Daar is voor iedereen plek en het is er goed. Voor de jongste zoon, die na een verkwist leven op zijn schreden terugkeert. Voor de oudste zoon, die is gebleven, maar al die tijd nog niet ontdekt heeft dat hij het beter heeft dan hij beseft. Kijkend naar de andere gelijkenissen ligt de nadruk hier op de terugkeer van de jongste zoon. Kijkend naar het nog grotere plaatje zou je Lucas 15:11-32 kunnen lezen als een uitnodiging om bij de Vader thuis te vertoeven. Of je daar nu nog bent of naar terugkeert, het leven is er goed. Lucas 15 schetst ons zo iets van het toekomstplaatje waarnaar we op weg zijn.

Kernwoorden: open huis - welkom - thuis - voor iedereen

Uitwerking symbolische schikking

De verloren zoon komt naar huis voor een nieuwe start. Tussen de grassenstructuur plaatsen we groene kale takken en de eerste bloesems. Denk bijvoorbeeld aan magnolia, kersenbloesem, kweetakken en prunus. Feestelijk en symbool voor een nieuw begin.

Materialen

- groene takken van bijvoorbeeld kerria, cornus mas (kornoelje), een bamboe, of (misschien al te vinden) fris gras.
- indien nodig een waterreservoir, bvb een jampotje.
- bloeiende bloesems

Werkwijze

Plaats (als de pot niet waterdicht is) een jampotje onder in de pot, onzichtbaar voor een ieder. Maak de gele verticale grassenstructuur iets groener door er groene takken aan toe te voegen en wat droge grassen te verwijderen. Plaats de bloesemtakken in het met water gevulde jampotje en bevestig waar nodig in de structuur.

Meditatieve tekst

Welkom thuis,
hier mag je zijn.
De Vader viert een feest.
Welkom thuis,
voor wie zoek was of op reis,
te lang is weggeweest.
Welkom thuis.

Kom maar binnen.
Hij sluit je in zijn armen.
Je hoort hier, in zijn aanwezigheid.
Deel in de vreugde en open nu je handen.
Hij heeft een feest, een feest voor jou bereid.

Tekst: Anneke van Dijk-Quist, muziek: Anneke van Dijk-Quist, Adrian Roest. © 2019 Stichting Sela Music

5e zondag

Lucas 20:9-19

Een derde gelijkenis in deze Veertigdagentijd. Jezus gebruikt het beeld van een man met een wijngaard. De man gaat op reis en verpacht de wijngaard aan een aantal wijnbouwers. Op enig moment wil de man de vruchten van zijn investering zien en stuurt tot tweemaal toe een knecht om het geld op te halen. Nadat beide knechten zijn afgeranseld, stuurt de eigenaar zijn zoon. Je zou kunnen zeggen: daarmee stuurt hij zijn meest nabije. Maar de zoon wacht een afschuwelijke ontvangst en moet zijn komst met de dood bekopen. Met het oog op de context waarin Lucas 20 staat is het helder dat Jezus hier op zichzelf doelt. Op weg naar Jeruzalem wordt steeds duidelijker wat Jezus staat te wachten. De manier waarop Jezus er nu al woorden aan geeft en vooruitziet op wat komen gaat, doet je beseffen dat hier iemand spreekt die regie heeft over de situatie. Jezus weet wat er gaat komen, maar ontwijkt de situatie niet. Zo wordt Lucas 20 een inkijkje op de weg die Jezus gaat om de toekomst te openen.

Kernwoorden: wijngaard - afwijzing - het lijden tegemoet

Uitwerking symbolische schikking

In deze lezing staat het toekomstige lijden centraal op twee manieren, een verwijzing naar het lijden van Jezus en de tekst uit Johannes 15: "Ik ben de wijnstok en jullie zijn de ranken. Als jullie in Mij blijven en Ik blijf in jullie, brengen jullie veel vrucht voort. Want zonder Mij kunnen jullie niets doen." De rank en de druif horen bij elkaar, evenals het werken in de wijngaard bijdraagt aan deze verbinding.

Materialen

- tros rode druiven
- uitbottende druiventak (alternatief tak van klimhortensia)

Werkwijze

Hang de druiven in de structuur. Plaats de druivenrank tussen en tegen de structuur.

Meditatieve tekst

Etty Hillesum, een jonge joodse vrouw, was zich in 1942 ten volle bewust van het lot dat haar wachtte. In haar dagboek *Het verstoorde leven* schrijft ze aangrijpend prachtig over aanvaarding en het goede blijven zoeken in een steeds vijandigere omgeving. Het blijven zien van de ander als mens is één van haar sleutels. Menselijkheid te midden van ontmenselijking. 'En al zou er nog maar één fatsoenlijke Duitser bestaan, dan zou die het waard zijn in bescherming genomen te worden tegen de hele barbaarse bende en om die éne fatsoenlijke Duitser zou men dan niet zijn haat mogen uitgieten over een geheel volk.'

6e zondag

Lucas 22:1-23,56

Een onverwacht gedeelte voor Palmzondag, waar meestal de intocht in Jeruzalem centraal staat. Vandaag maken we de stap naar de Pesachmaaltijd. We lezen over de voorbereidingen die Petrus en Johannes daarvoor moeten treffen, maar ook over de afspraak van Judas met de hogepriesters om Jezus uit te leveren. Tijdens de Pesachmaaltijd spreekt Jezus woorden die de eeuwen daarna in de kerk zijn blijven resoneren. Dit is mijn lichaam en dit is mijn bloed. De tekenen van brood en wijn. Als ergens de verbondenheid met Jezus zichtbaar wordt, dan wel in deze twee tekenen. Jezus plaatst het ook in de tijd. Tot het koninkrijk van God is gekomen zal Hij niet meer drinken 'van de vrucht van de wijnstok'. Brood en wijn worden daarmee ook een sacrament van de verwachting. Wanneer we het avondmaal vieren doen we dat in het besef dat brood en wijn lichaam en bloed zijn, maar kijken we dus ook vooruit. Wanneer we uitspreken 'Van U is de toekomst' helpt het avondmaal ons ook daaraan herinneren.

Kernwoorden: brood en wijn - gedenken - Pesach - ongezuurde broden

Meditatieve tekst

Brood en wijn. Aan de tafel van de Heer blikken we niet alleen terug naar wat was - het lijden en sterven van Jezus - of naar binnen - ons tekort waardoor dit lijden nodig was, maar ook vooruit. Brood en wijn als beeld van het feestmaal dat ooit zal zijn. Waar geen lichaam gebroken en bloed vergoten wordt. Tot aan die dag blijven wij vieren, gedenken, hopen.

Uitwerking symbolische schikking

De tekenen van brood en wijn staan centraal in deze lezing. De verticale zuil wordt steeds meer groen door het toevoegen van groene takken en het weghalen van grassen. Ook wordt er buxus tussen de takken geklemd, een verwijzing naar de intocht in Jeruzalem en de verbinding met Aswoensdag. Tussen de takkenstructuur worden aren geklemd als symbool voor het brood. De wijn symboliseren we door het liturgische vaatwerk bij de schikking te plaatsen.

Materialen

- avondmaalsstel
- aren
- groene takken
- buxus (palmtakjes)

Werkwijze

Vervang de grassen en plaats groene takken in de structuur. Klem de aren en buxus tussen de takken. Plaats het liturgische vaatwerk bij de schikking.

Witte Donderdag

Johannes 13:1-15

Tijdens de maaltijd staat Jezus op. Hij pakt een waskom en gaat de leerlingen langs om hun voeten te wassen. Simon Petrus lijkt verbijsterd: hoe kan de Heer de voeten van hem, een leerling, wassen? Maar Jezus is duidelijk: als ik je voeten niet mag wassen, kun je niet bij mij horen. De bal ligt bij Petrus, hij heeft de keus zijn voeten wel of niet te laten wassen. Vol overgave roept hij vervolgens uit 'dan ook mijn handen en mijn hoofd'. In vers 3, voorafgaand aan de voetwassing, plaatst Johannes de voetwassing alvast in een groter kader. Jezus weet dat 'Hij terug zal gaan naar God'. En meteen vervolgt Johannes met de beschrijving van de voetwassing. Het is alsof Jezus het nog één keer voor wil doen, voordat Hij straks zal terugkeren naar de Vader. En daarmee zet Hij ook de toon naar de toekomst. In de kerk van Christus is een meester niet meer dan zijn slaaf, maar was je elkaars voeten. Paus Franciscus onderstreepte dat in 2019 door in een gevangenis de voeten van twaalf gevangenen te wassen. Hij sprak daarbij de woorden 'Zorg dat je broeders bent, niet in ambitie maar in dienstbaarheid'. Zo wordt Witte Donderdag een moment dat ons er weer aan herinnert nederig en dienstbaar de weg achter de Heer te gaan. Elkaar dienen, ook dat is leven met het oog op de toekomst.

Kernwoorden: voetwassing - dienen - voorleven

Uitwerking symbolische schikking

De schikking van Palmpasen past symbolisch bij de lezingen van Witte Donderdag. De schikking van Palmpasen blijft hetzelfde en er worden attributen toegevoegd in de compositie, die verwijzen naar de voetwassing.

Materialen

- zie Palmpasen, plus een tros druiven
- schaal en handdoek

Werkwijze

Zie Palmpasen. De lezingen gaan over de voetwassing. Bij de schikking wordt een schaal en een handdoek geplaatst. Brood en wijn worden verbeeld door de korenaren en de druiventros.

Meditatieve tekst

Paus Franciscus waste in 2019 de voeten van twaalf gevangenen in de buurt van Rome. 'Zorg dat je broeders bent, niet in ambitie maar in dienstbaarheid', gaf hij deze mannen mee. Met zijn krachtig voorbeeld diende hij de kerk om diezelfde houding aan te nemen.

Extra

Denk vandaag eens aan hoe u kunt dienen. Neem een persoon of situatie in gedachte en bedenk één concrete actie om een dezer dagen uit te voeren.

Goede Vrijdag

Johannes 18:1 tot 19:42

Op deze dag lezen we vanaf de gevangenneming van Jezus in hoofdstuk 18 tot de graflegging waarmee hoofdstuk 19 eindigt. Bijzonder aan dit gedeelte is dat er een aantal keren wordt gesproken over dat het zo 'zou gebeuren' en dat Jezus zich ten volle bewust is van wat er gaat komen (18:4, 9, 11). De beker die de Vader hem heeft gegeven, die kan en wil Jezus niet aan zich voorbij laten gaan. En zo krijgt het gedeelte, ook voor ons als lezers in 2022, een dubbele laag. Aan het einde van hoofdstuk 19 lijkt met het graf ook de toekomst gesloten. Houdt het hier op? Een mengeling van verslagenheid en verwachting. Jezus wist wat er ging komen, maar was dit dan de bedoeling? Het eerder door Jezus uitgesproken beeld van het zaad in de akker dat eerst moet vergaan voordat het vrucht kan dragen, wordt hier ten volle werkelijkheid. De toekomst lijkt dicht. Of ligt in het graf het nieuwe leven toch al besloten?

Kernwoorden: vervulling - dood van Jezus - een dichte toekomst - graf - verwachting - zaad

Uitwerking symbolische schikking

Bij Goede Vrijdag hoort het kruisteken waarmee we de kruisiging gedenken. Aan de groene takkenstructuur wordt een aantal takken horizontaal toegevoegd, zodat er een Latijns kruis ontstaat. De verticale lijnen symboliseren de verbinding met het spirituele, de vervulling. De horizontale lijn in het kruis het aardse leven, het leven dat door zal gaan zoals het zaad in de akker. In de schikking worden vijf rode of paarse anemonen geplaatst, teken van het lijden en de rouw.

Materialen

- groene takken
- eventueel waterbuisjes
- 5 rode of paarse anemonen, passend bij het aantal zintuigen

Werkwijze

Steek het kruis van groene takken op tweederde hoogte in de takkenconstructie en bevestig deze. Plaats de anemonen in het water of in waterbuisjes.

Meditatieve tekst

Vandaag wordt het stil.
Woorden stokken.
Duisternis valt in.
Vandaag wordt het stil.

Stille Zaterdag/Paasnacht

Lucas 24:1-10(11)

De teksten van Paasnacht en Paasmorgen liggen in elkaars verlengde. Toch biedt de vertaling van de NBV van Lucas 24 een mooie handreiking specifiek voor de Paasnacht. Hoofdstuk 23 eindigt met de vrouwen die de rust van de sabbat in acht nemen, nadat Jezus door Josef is begraven. En dan vervolgt de tekst 'maar op de eerste dag van de week'. Hoewel het woordje 'maar' niet in het Grieks staat en ook niet in alle vertalingen is terug te vinden, geeft het wel treffend de situatie weer. Het is alsof de vrouwen een sabbat lang hebben zitten wachten tot ze eindelijk naar het graf mogen. Je zou het kunnen lezen als een sleutelwoord, de plotwending. Na de stilte en doodsheid van deze sabbat, breekt nu de nieuwe morgen aan. 'Maar op de eerste dag van de week', het is als het vlammetje dat we in de paasnacht ontsteken om er de paaskaars mee aan te steken. Het daglicht lonkt, de nieuwe dag breekt aan en de toekomst opent zich.

Kernwoorden: 'maar' - van donker naar licht - van dicht naar open - toekomst

Uitwerking symbolische schikking

Het daglicht lonkt, de nieuwe dag breekt aan en de toekomst opent zich. Er komt licht. Acht is het getal dat de nieuwe dag symboliseert. Een ster in de nacht geeft licht. Bij de schikking wordt een 8-puntige ster geplaatst en de blauwe anemonen worden vervangen door acht witte anemonen.

Materialen

- 8 witte anemonen
- ster gemaakt van gedroogde grassen

Werkwijze

Zie Goede Vrijdag

Meditatieve tekst

Het daglicht lonkt,
de nieuwe dag breekt aan,
de toekomst opent zich.
Er komt licht.
We gaan de toekomst tegemoet.

Pasen

Johannes 20:1-18

Waar de toekomst gesloten leek door de dood van Jezus, wordt deze op de Paasmorgen weer helemaal opengelegd. De Heer is opgestaan! En daarmee lijkt alles gezegd. De puzzelstukjes vallen op z'n plek. De stappen die we de afgelopen zes weken hebben gezet hebben ons bij de vreugde en verwondering van de volgelingen van Jezus gebracht. Het einde werd een nieuw begin, van waaruit we ons richten op de toekomst.

Kernwoorden: opstanding - toekomst - nieuw leven

Uitwerking symbolische schikking

Een nieuw begin, een nieuwe lente. De groene takkenconstructie wordt bloeiend. Bloesems, tulpen, narcissen: de schikking bloeit.

Materialen

- indien nodig: waterdrager zoals een jampotje
- glazen waterbuisjes
- lentebloemen
- bloesems (ook lange takken)

Werkwijze

Plaats de grote waterdrager onderin de pot en bevestig de buisjes in de groene takkenconstructie. Plaats de bloemen in het water.

Meditatieve tekst

De aarde zit boordevol hemel
en elke struik hoe gewoon ook,
staat in lichterlaaie van God.
Maar enkel hij die het ziet
doet zijn schoenen uit.
De rest zit eromheen
en plukt bramen.
*Nieuw leven, voor ieder die het wil zien en geloven.
Het resoneert in dit gedicht van Elizabeth B.
Browning*

Rode draad - de toekomst tegemoet

Het leesrooster geeft dit jaar teksten van Lucas als suggestie en en zet die in de chronologische volgorde waarmee Lucas het verhaal vertelt. Dat biedt een mooi aanknopingspunt. Na de start op Aswoensdag, die je als een drempelmoment aan het begin van de 40dagentijd kunt lezen, volgen we Jezus op de weg die Hij gaat, op weg naar Pasen. De gelijkenissen die we onderweg tegenkomen vertellen ons iets over onszelf: de toewijding die God vraagt (Lucas 13), de plek die er altijd is bij God (Lucas 15), maar ook over de afwijzing van de zoon door mensen (Lucas 20).

Je zou kunnen zeggen: met Lucas lopen we zo de toekomst tegemoet. Een nieuwe toekomst, die zich opent met Pasen. Op weg naar die toekomst lopen we achter Jezus (in de verslaggeving van Lucas) aan. We blijven geen toeschouwers, maar worden door drie gelijkenissen het verhaal ingetrokken en gevraagd keuzes te maken. Anders gezegd: God opent een nieuwe toekomst en nodigt ons uit daar deelgenoot van te worden.

Meditatieve teksten bij de viering:

Nelleke Plomp, Dienstenorganisatie Protestantse Kerk in Nederland

Fotografie: Jan van de Lagemaat (foto's schikkingen),
Hanneke Maassen (werkfoto's)

Locatie: Dorpskerk Schaarsbergen

De ontwerpgroep Symbolisch Bloemschikken bestond uit:

Willy Faber-van Dijk, Corine Overweg-van Willigen, Anneke de Boer
en Hanneke Maassen

Protestantse Kerk in Nederland
www.protestantsekerk.nl
info@protestantsekerk.nl
030 - 880 1880

